

PÁPAI BALÁZSNÉ – SELÉNYI MIKLÓSNÉ

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság bűnmegelőzési tevékenysége a Siklói járásban

A Siklói járás területén három város (Siklós, Harkány, Villány), és további ötven település található, mindegyik a Siklói Rendőrkapitánysághoz tartozik. A járás állandó lakosainak száma 2016. január 1-jén 37 441 fő (18 217 férfi, 19 224 nő) volt.

A járás 65 299 hektár területű. A 2011-es népszámlálás idején 14 606 lakásban (ebből 13 067 lakott), illetve 14 858 lakhatási helyen 14 205 háztartást és 10 121 családot vettek számba.

A Baranya megyei cigány nemzetiség 16,33, a horvátok 10,03, a németek 8,82, a megyében a katolikus vallást gyakorlók 10,07, a reformátusok 20,09, az evangélikusok 5,24 százaléka él a járás területén.

A járás halmozottan hátrányos térségként ismert, ez sok területre (például infrastruktúra, gazdaság, iskolázottság, foglalkoztatottság stb.) igaz, de a bűnügyi fertőzöttségre kevésbé.

A rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma 2016-ban 587 volt, közülük 131-et követte el közterületen. A térség 53 települése közül ötben nem regisztráltak bűncselekményt 2016-ban a rendőri eljárásokban, és 21 olyan település volt, ahol közterületen elkövetett bűncselekményre nem volt példa.

A járásban utoljára 2010-ben rögzített emberölést az Egységes nyomozó hatósági és ügyészségi statisztika. A rendőri eljárásokban regisztrált bűncselekmények statisztikai adatai alapján 2016-ban a járásban harmincöt testi sértés történt (ebből tizenhét volt súlyos, nyolc napon túl gyógyuló), harminckilenc garázdaság, kilenc terjesztői magatartású kábítószerrel való visszaélés, 203 lopás/betöréses lopás (ebből 52 lakásbetörés, egy személygépkocsi-lopás volt), tizennégy rongálás egy-egy embercsempészás, önbíraskodás, zsarolás, jármű önkényes elvétele történt. Halált okozó testi sértés, zárt gépjármű feltörése, rablás, kifosztás nem vált ismertté.

A járásban regisztrált bűncselekmények ismertté vált 390 elkövetője közül 2016-ban négy volt gyermekkori, 33 fiatalkori, 75 fiatal felnőtt, 260 felnőtt és 18 időskori (hatvanévesnél idősebb). A 372 sértett közül 17 volt gyermekkori, 13 fiatalkori, 32 fiatal felnőtt, 228 felnőtt és 82 időskori.

Megállapítható, hogy 2010-et bázisévnek tekintve a járásban regisztrált bűncselekmények száma (1502-ről) 61, a közterületen elkövetettek (353-ról) 63, az elkövetők száma (603-ról) 35, a természetes személyű sértetteké (904-ről) 59 százalékkal csökkent.

E kedvező változás háttérében számtalan tényező állt, ezek egyik és nem kizárólagos részeseleme a térségben kifejtett bűnmegelőzési tevékenység. Ez már csak annak okán is kijelenthető, hogy annak nem csak az volt a célja, hogy csökkenjenek a bűncselekményi, elkövetői, sértetti számadatok, hanem az is, hogy egy egyébként elmaradott, illetve halmozottan hátrányos területen is közel azonos mértékben legyen biztosított a rendőrség bűnmegelőzési felvilágosító és szolgáltató tevékenysége, mint például nagyvárosi környezetben.

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság valamennyi szervezeti egysége a napi feladatellátása során kiemelt figyelmet fordít a jogsértések megelőzésére és azok megakadályozására. A főkapitányság bűnmegelőzési munkatársai a Nemzeti bűnmegelőzési stratégiában foglaltak alapján végzik a feladatukat. A főkapitányság szervezetében osztály, a megyeszékhelyi rendőrkapitányságon alosztály szinten, a többi rendőrkapitányságon pedig egy-egy függetlenített bűnmegelőzési előadó bevonásával végeznek megelőzési tevékenységet.

Baranya megyében az elmúlt évben több mint tízezer embert szólítottak meg bűnmegelőzési programokkal. Megkülönböztetett figyelmet fordítottak a külterületeken élők biztonságának növelésére, az elnéptelenedő, kis lélekszámú településeken élők sérelmére elkövetett jogsértések, az úgynevezett trükkös módszerrel elkövetett csalások, lopások visszaszorítására, a felzárkóztatás elősegítésére.

Pályázatok, projektek

A főkapitányság 2016-ban a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács pályázatán *Min-dent a biztonságért!* címmel többpilléres, úgynevezett makropályázatot nyújtott be településbiztonság, áldozatvédelem és gyermek- és ifjúságvédelem témakörében. Együttműködő partnerek a Baranya Megyei Polgárőr Egyesületek Szövetsége, Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata, Pécs-Baranya Közbiztonsági Alapítvány, támogató partner továbbá az Aegon Biztosító Zrt. A bírálóbizottság javaslata alapján a főkapitányság 8,3 millió forint támogatásban részesült.

Program célja Baranya megye – így a Siklói járás – lakosságának mind szélesebb körű elérése, mozgósítása, bevonása a felelősségteljes együtt gondolkodásba, az önmagunkért és egymásért való tenni akarásba. Szlogenünk: Mindent a biztonságért!

A pályázat programelemei

Netezz a biztonságért! – A Facebook közösségi oldalra hetente bűnmegelőzési tartalmú témák, havi rendszerességgel játékos vetélkedők kerülnek ki. E játékba egyéneket, családokat, iskolákat vonnak be, mindenkinek lehetősége van a hozzászólásra, kérdések, ötletek felvetésére, véleménynyilvánításra.

Ezzel párhuzamosan, statikus internetes felületként bűnmegelőzési weboldal készül, amely egyfajta tudásbázisként, könyvtárként szolgálja a lakosság igényeit. Itt minden olyan információ megjelenik, amely a bűnmegelőzés rendszerében való tematikus eligazodást szolgálja. Ezen a felületen lehetősége lesz a megyében, így a Siklói járásban is fellelhető segítő, illetve megelőzéssel (család- és gyermekvédelem, áldozatvédelem, vagyonvédelem, drogprevenció) foglalkozó szervezetnek, hogy közzétegye a szolgáltatása lényegi elemeit, elérhetőségét. A Facebookon felvetett problémákra az olvasók itt találhatnak információkat, segítséget.

Az internetes felületeket a Baranya Megyei Polgárőr Egyesületek Szövetsége kezeli.

Alkoss a biztonságért címmel művészeti pályázat meghirdetésére került sor diákoknak és nyugdíjasoknak. A témaválasztáshoz és -kidolgozáshoz a *Netezz a biztonságért!* felületek adtak információt.

A *Tanulj a biztonságért!* programelem keretében a következő képzésekre kerül sor:

- Bűnmegelőzési tréning rendőrök számára. A képzés nyomán javul a bűnmegelőzési ismeretek átadásának színvonala, a célcsoport problémáinak kezelése. A hatékony kérdésfeltevési technikák és értő hallgatás által sikeresebbé, eredményesebbé válik a célcsoporttal való munka, eredményesebb lesz a konfliktuskezelés és gördülékenyebb a kommunikáció. A Siklói Rendőrkapitányságról négy munkatárs beiskolázására nyílik lehetőség.
- Bűnmegelőzési képzés polgárőrök részére, a megszerzett tudást a környezetükben, az általuk ellátott településeken hasznosítják. A képzésen a vagyonvédelem fontosságának és módjának jobb megértésére, annak szemléltetésére betörésvédelmi szobát alakítanak ki, ez jól szemlélteti a lakás

gyenge pontjait, azok megerősítésének lehetőségeit, a lakáson belüli rejtési helyeket.

- Kortársoktató tréning diákoknak, ezen a tanulók felkészülhetnek a bűnmegelőzési foglalkozások megtartására. A képzés keretében a személyiségfejlesztés, kommunikációs és oktatásmódszertani ismereteken túl a résztvevők megismerkedhetnek a megye bűnügyi helyzetével, a fiatalok körében leggyakrabban előforduló bűncselekményekkel, az elkövetővé, illetve áldozattá válás mibenlétével, valamint a bűnmegelőzés lehetséges módjaival. Az itt megszerzett ismereteket pedig hatékonyan adhatják tovább a korosztályuk számára.

Mozdulj a biztonságért! címmel a nyár folyamán valamennyi rendőrkapitányságnak helyet adó városban, így Siklóson is sporttal egybekötött hagyományteremtő bűnmegelőzési nap lesz, amelyen a résztvevők számot adhatnak a program során elsajátított bűnmegelőzési ismereteikről. Az egyes helyszíneket a résztvevők gyalogolva, futva, illetve kerékpárral közelítik meg. A rendezvény az adott város egy jeles helyszínén/közösségi terén (vár, strand, történelmi városnegyed, szabadidőpark stb.) valósul meg, ahol bűnmegelőzési vetélkedő, ügyességi versenyek, szabadidős programok és kulturális műsorok szórakoztatják a közönséget.

A *Szórólapozz a biztonságért!* gépjárművédelmi programelem keretében a nyár folyamán ötezer szórólapot helyeznek ki a Siklóson és térségében található idegenforgalmi látványosságok, strandok, bevásárlóközpontok parkolójában várakozó gépkocsikra, felhíva a figyelmet a vagyonvédelem és a megelőzés fontosságára.

2017. augusztus 29-én *Ünnepelj a biztonságért!* címmel tartják a program zárónapját Pécssett, a Kodály Központban, itt értékelik a pályázatokat, és ismertetik az eredményeket.

2011 óta országos rendőrfőkapitányi utasítás szabályozza az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv és a roma kisebbségi önkormányzatok közötti együttműködés, kapcsolattartás rendjét, ez pedig előírja kisebbségi kapcsolattartási munkacsoportok megalakítását. A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányságon is megalakult a munkacsoport, élén a főkapitányság közrendvédelmi osztályvezetőjével. Minden meghatározott szakterületért (oktatás, pályaorientáció, sajtó, konfliktushelyzetek megelőzése, kapcsolattartás, határidős feladatok, koordináció) a főkapitányság főtisztjei egyéni felelősséggel tartoznak. Munkájukat a rendőrkapitányságokon dolgozó helyi összekötők segítik.

A cél a cigánysággal kapcsolatos bűnmegelőzési és áldozatvédelmi feladatok ellátása, az itt élő cigányság és a rendőrség kapcsolatának javítása, az együttélés erősítése, a konfliktushelyzetek megelőzése és esetleges kezelése. Partnerként bevonták a helyi roma önkormányzatok és a civil együttműködőket.

A bűnmegelőzési és a közrendvédelmi szakterületen dolgozó munkatársak együttműködésében az elmúlt öt évben e témában körülbelül négyszáz programot, rendezvényt, partneri találkozót tartottak. A felnőtteknek szóló bűnmegelőzési célú felvilágosítás, és a fiataloknak tartott próbafelvételi napok szervezése folyamatos. Mindkét program országos elismertségre tett szert a szakemberek körében.

Romológiai képzést akkreditáltak a munkatársak részére, illetve vándorkiállítási anyagot is készítettek. Digitális információs falat helyeztek üzembe a munkacsoport anyagi támogatásával Siklóson, Sellyén, Szigetváron és Komlón. A száztizennégy roma önkormányzat mellett tizenegy partnerszervezettel sikerült kiépíteni folyamatos munkakapcsolatot, ennek következtében évente mintegy ötezer emberhez jutottak el a biztonsággal kapcsolatos ismeretek. Kiemelt célcsoport a felnőtt és az iskolából lemorzsolódó fiatal felnőtt korosztály.

Saját kezdeményezésű programok vagy jó gyakorlatok a felzárkózás területén

A 2011-ben elkészülő Nemzeti felzárkózási stratégia számos feladatot ró a rendőrségre. Az erre épülő intézkedési tervek bűnmegelőzési programok indítását, az uzsora, emberkereskedelem elleni fellépést, valamint a fiatalok jogkövető magatartásának elősegítését célzó törekvéseket, programokat írtak elő.

Közfoglalkoztatottak vagyonbiztonságáért

A *Közfoglalkoztatottak vagyonbiztonságáért* elnevezésű projekt a *Bűnmegelőzéssel a felzárkózásért* című program tapasztalatai alapján indult. Munkatársak kezdeményezik a leghátrányosabb településeken történő felvilágosító tevékenységet. Témakörei: alapvető jogi tudnivalók és vagyonvédelem, kiegészítve a szülői felelősség, kábítószeres, rendőri intézkedések, uzsorakölcsönök, prostitúció legfontosabb tudnivalóival. Az előadásokat minden településen a speciális igényekre szabják.

A kompetenciaalapú és szakmai képzésekbe bekapcsolódó, valamint közfoglalkoztatásban részt vevő felnőtt és fiatal felnőtt korosztály áldozatvédelmi felvilágosítására 2014 óta kiemelt figyelem irányul a megyében. A cél a jogtudatosság erősítése, értékrend-korrekció, az áldozattá és bűnelkövetővé válás megelőzése. A három éve folyó munka során több mint ötven helyszínen – elsősorban az Ormánságban – közel két és fél ezer felzárkózásban érintett felnőttet és fiatal felnőttet szólítottak meg a roma vezetők közreműködésével.

A fogadtatás valamennyi településen rendkívül kedvező volt, minden megkeresett vezető élt a felajánlott lehetőséggel.

Romológiaoktatás

A három tanórában zajló képzéssorozat célcsoportja a rendőri állomány. Fő cél, hogy a romák szokásainak, hagyományainak, kultúrájának megismerésével javuljon az intézkedések eredményessége, a rendőrök elkerülhessék a konfliktushelyzeteket.

A Pécsi Tudományegyetemmel fennálló együttműködés alapján a bölcsészettudományi kar nevelésszociológia és romológia tanszéke gondoskodik az előadóról. A képzés akkreditált, a részvételért három kreditpont jár. Az elmúlt években a rendőri végrehajtó állomány mintegy hétszáz tagját sikerült elérni a programmal.

Áldozatvédelem és megelőző vagyonvédelem a kistelepüléseken

A főkapitányság bűnmegelőzési osztálya 2013-ban programot indított a külterületi ingatlanokban, tanyákon és az elnéptelenedő aprófalvakban élők sérelmére elkövetett bűncselekmények megelőzése, visszaszorítása érdekében.

Baranya megyében elenyésző számban található tanyák, külterületnek a városokat, településeket körülvevő kiskertes, szőlőhegyes részeket nevezik. A megye településeinek kétharmada kisebb lélekszámú apró- vagy törpefalu, az ezekben élők többsége idős ember. Mivel ők az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, így módon fokozottan veszélyeztetettek bizonyos bűncselekményekkel szemben. Anyagi lehetőségeik, magányos, elszigetelt életmódjuk és egészségi állapotuk miatt kevésbé képesek a bűncselekmények elhárítására.

A bűnelkövetők kihasználják az idősök hiszékenységét, jószívűségét, valamint azt, hogy többnyire egyedül vannak, így könnyű megtörni az ellenállásukat. Jellemzően vagyon elleni bűncselekményeket követnek el a sérelmükre.

Az említett okok miatt szükségessé vált olyan program létrehozása, amely kimondottan a kistelepüléseken élő idős emberek áldozattá válását igyekszik megelőzni. A program első részeként a Központi Statisztikai Hivatal kimutatása alapján listáztuk a megye olyan településeit, amelyeken kétszáznál kevesebben élnek.

- E települések polgármestereitől a következő kérdésekre kértünk választ:
- A településen hány hatvan év feletti személy lakik, közülük hányan élnek egyedül.
 - Az egyedül élőkre hogyan tudnak odafigyelni, például van-e szociális gondozó, megoldott-e az idős ember téli tüzelővel való ellátása, a bevásárlás, szükség szerint az ápolás.
 - A településen kívül (a külterületen) élnek-e emberek.
 - Milyen bűncselekmények fordultak elő, milyen bűnügyi jellegű problémák vannak.
 - Működik-e polgárőrség a településen.

A polgármesterek tájékoztatása szerint elenyésző számban fordultak elő bűncselekmények a településeken, ezek általában kisebb falopások vagy a külföldi személy tulajdonában lévő, hónapokra magára hagyott ingatlanokba való betörések voltak.

Mivel kevesen lagnak ezeken a településeken, ezért az emberek nagyon odafigyelnek egymásra, azonnal felfigyelnek rá, ha ismeretlen autó, idegen személy érkezik oda.

Az elmúlt három évben harmincegy településen voltak prevenciós előadások a lakosság számára. Ezek között vannak olyan falvak, ahol több alkalommal is, hiszen a települések vezetőivel történő egyeztetés után a program másik eleme, hogy személyesen beszélgessenek az ott élő emberekkel, tájékoztassák őket arról, hogy mire kell figyelniük az áldozattá válás elkerülése érdekében.

A lakosságot szóróanyagokon tájékoztatták egyebek között a trükkös, a besurranásos, betöréses lopások megelőzésének lehetőségeiről, valamint arról, hol tehetnek feljelentést, továbbá az áldozatsegítés lehetőségeiről is.

2017. február 22-én, az áldozatok napján a Siklósi Rendőrkapitánysághoz tartozó területen négy települést kerestek fel a bűnmegelőzési szakemberek a körzeti megbízottakkal és a polgárőrökkel együttműködve.

A polgármesterek ajánlásával keresték fel az egyedül élő embereket, akik örültek a segítő szándékkal tett látogatásnak.

Tapasztalatok

A felzárkózási stratégia feladatainak végrehajtása során elsőként a felnőttek oktatása terén keletkeztek tapasztalatok. Jól látható, érezhető volt, hogy a többség érti, sőt befogadja a rendőr által mondottakat. Az előadó alig győzte a kérdések, hozzászólások áradatát.

Ez szinte minden településen megismétlődött. Leírhatatlan az apró falvak polgármestereinek, roma vezetőinek, a részt vevő lakosoknak a hálája, hogy értük, és velük együtt dolgoznak a rendőrök.

A rendőrségi szakemberek továbbra is gyűjtik a tapasztalatokat, az élményeket, a gyakorlatban bizonyítva, hogy a bűnmegelőzéssel hatékonyan tudnak tenni a felzárkózásért.

A rendőrség bűnmegelőzési tevékenysége

Az oktatási intézményekben folytatott megelőzési tevékenység során a vagyonvédelem, a büntethetőség, a fiatalok jogai és kötelezettségei, az iskolán belüli erőszak, a dropprevenció, a közlekedésbiztonság, valamint az internet veszélyei témakörben tartottak előadásokat.

A DADA program oktatására a siklói Batthyány Kázmér, Kanizsai Dorottya és a harkányi Kitaibel Pál Általános Iskolákban kerül sor, osztályonként húsz-huszonöt gyermek részvételével. A rendőrkapitánysághoz tartozó települések összes általános iskolájában iskolarendőrök segítik és támogatják a bűnmegelőzési tevékenységet.

A Siklói Rendőrkapitányság 2016. június 20–24. között az állományában dolgozók gyermekeinek napközis rendvédelmi gyermektábort szervezett, ahol a hat–tízéves korosztály megismerhette a rendőrség munkáját.

A Siklói Rendőrkapitányság 2016 nyarán ismét működtette a Tourist Police szolgálatot a Harkányi Strand- és Gyógyfürdő területén, valamint Siklós belvárosában. A programban foglalkoztatott diákok feladata az információszolgáltatás, megelőző vagyonvédelmi tanácsadás, illetve szükség esetén tolmácsolás volt.

A megelőző vagyonvédelem területén a rendőrkapitányság kiemelt figyelmet fordított a fa-, valamint a betöréses lopások megelőzésére. 2016-ban havonta bűnügyi-rendészeti akcióra került sor, továbbá jelenleg is fokozott figyelemmel kísérik a faszállító járműveket, a jelentősebb fakitermelések észlelése során körültekintően ellenőrizik a szükséges engedélyeket és a tulajdonviszonyokat.

A közterületi szolgálatot ellátó állomány fokozott figyelemmel kíséri a mozgó árusítással foglalkozó, vagy házaló személyeket, ezzel is megelőzve a besurranásos és trükkös lopásokat.

2016. június 9-én és december 5-én a roma nemzetiségi önkormányzatokkal egyeztető fórum megtartására került sor, ezen a résztvevők értékelték az együttműködés tapasztalatait.

2016. június 9-én a Siklósi Térségi Könyvtár és Ismeretközpontban Roma Ki mit tud? vetélkedőt szerveztek a tizennégy és tizennyolc év közötti hátrányos helyzetű fiataloknak. A vetélkedőn az alsószentmártoni Kis Tigris Gimnázium, a villányi Teleki Zsigmond Szakképző, a sellyei Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium képviseltette magát hat alkotással tánc, hangszer, próza kategóriában.

2016. júliusban és augusztusban Hirics községben egy-egy alkalommal a Siklósi Rendőrkapitányság munkatársai a helyi hátrányos helyzetű gyerekeknek bűnmegelőzési foglalkozásokat tartottak.

A Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság személyi állománya a Nemzeti bűnmegelőzési stratégia cselekvési tervében a rendőrséget érintő feladatait, valamint az országos normákban meghatározott feladatokat maradéktalanul végrehajtja, ezzel is erősíti a megye, így a Siklósi járás lakosságának szubjektív közbiztonságérzetét.

Összegzés

A program kezdete óta eltelt három évben megszólított több száz ember minden esetben megköszönte a rendőrség odafigyelését és a törődést. A főkapitányság a következő időszakban is folytatja az áldozatvédelemnek ezt a módját azzal a céllal, hogy minél kevesebb ember váljon bűncselekmény áldozatává.